

[REDAKTOR], 2022-11-09

Ministerstwo Edukacji i Nauki
Warszawa
Warszawa
ul. Wspólna 1/3

PETYCJA

petycja

[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
Sz. P.

Przemysław Czarnek

Minister Edukacji i Nauki

PETYCJA

Działając w oparciu o ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, wnoszę o niezwłoczne przygotowanie przez Ministra Edukacji i Nauki projektu ustawy, a następnie zaproponowanie go do przyjęcia przez Radę Ministrów w celu wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą, który regulowałby:

- 1) uchylenie art. 179 ust. 4 Przepisów wprowadzających ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 3 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.), ewentualnie
- 2) wydłużenie wskazanego w nim terminu do końca 2024 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 179 ust. 4 Przepisów wprowadzających ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 3 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.):

"Prowadzone w pierwszej instancji:

1) postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora, o których mowa w ust. 1 i 2, niezakończone do dnia 31 grudnia 2022 r. (...)

– odpowiednio umarza się (...)"

Po pierwsze, nasuwają istotne wątpliwości co zgodności tego przepisu z Konstytucją RP, w tym w szczególności z art. 2 w kontekście wynikającego z niego zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Składając skutecznie do końca kwietnia 2019 r. wnioski habilitacyjne na podstawie poprzednio obowiązujących zasad habilitanci co do zasady nabyli prawo do wiążącego merytorycznego rozstrzygnięcia ich spraw. Z uwagi na dominujące stanowisko organów prowadzących tego rodzaju sprawy habilitanci mają ograniczone możliwości czynnego udziału w tych sprawach, tak długie postępowania habilitacyjne są wyrazem najczęściej działań i zaniechań organów je prowadzących, na które habilitanci nie mają często istotnego wpływu (pomijając korzystanie z przysługujących im praw, jak np. możliwość złożenia w określonym czasie odwołania, co nie może być oceniane przecież krytycznie). Habilitanci nie powinni wpadać w swego rodzaju pułapkę tego, że czas prowadzonych przez poszczególne organy postępowań jest tak długi, a są to postępowania, które trwają już ponad trzy i pół roku. W tych okolicznościach przepis ten powinien zostać uchylony. Za tym rozwiązaniem przemawiają również tak istotne obecnie względy ekonomiczne. Umorzenie postępowań doprowadzi do tego, że zaangażowane w te postępowania (najczęściej) publiczne środki w ten sposób zostały przeznaczone na postępowania, które nie zakończyłyby się merytoryczną decyzją, a habilitanci – jeśli są zainteresowani – powinni jeszcze raz wszcząć postępowanie, które ponownie wygeneruje dodatkowe koszty, podobnie najczęściej ponoszone z uwagi na obowiązujące przepisy ze środków publicznych. Dodać też należy, że zakończenie w ten sposób postępowania habilitacyjnego w istocie – bez merytorycznej oceny – często prowadziłyby do niemożliwości ponownego przedstawienia głównego osiągnięcia naukowego w kształcie dotychczasowym (z uwagi na zmiany w zakresie przesłanki znacznego wkładu w rozwój dyscypliny, zarówno odnośnie do monografii – wymóg określonego wydawnictwa, jak i określonych artykułów naukowych – wcześniej cyklu publikacji naukowych). W tych okolicznościach umorzenie tego rodzaju postępowań wydaje się naruszać elementarne poczucie sprawiedliwości.

Po drugie, z posiadanych przeze mnie informacji wynika, że wskazany art. 179 ust. 4 mimo dokonanej zmiany ustawą nowelizacyjną z 7 kwietnia 2022 r., która weszła w życie w dniu 28 maja 2022 r., wciąż sprawia wątpliwości interpretacyjne, które przekładają się na wątpliwości co do jego stosowania i niepewność habilitantów co do ich sytuacji prawnej. Potwierdza to w pewnym sensie pismo otrzymane z Ministerstwa Edukacji i Nauki z dnia 28 października 2022 r. (DN-WAN.050.1.2022.SP), w odpowiedzi na moje pismo z 29 sierpnia 2022 r., w którym zostałem poinformowany, że:

„odnosząc się do korespondencji z dnia 29 sierpnia br. dotyczącej wykładni art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.) uprzejmie informujemy, iż ww. kwestia stanowi aktualnie przedmiot konsultacji z Radą Doskonałości Naukowej, która jest organem odwoławczym w postępowaniach awansowych i która w zakresie prowadzonych postępowań pełni funkcję centralnego organu administracji rządowej”.

Wspomniana wyżej nowelizacja polegała na modyfikacji początku tego przepisu, który zaczyna się obecnie od słów: „Prowadzone w pierwszej instancji (...)”. Jednocześnie w uzasadnieniu projektu ustawy w tym zakresie wskazano: „Równocześnie doprecyzowano przepis, wskazując, że zamknięcie albo umorzenie postępowania awansowego wszczętego na podstawie przepisów dotychczasowych nastąpi jedynie w odniesieniu do postępowań, które w terminach wskazanych w tym przepisie, tj. w dniu 31 grudnia 2022 r. w przypadku postępowań habilitacyjnych i postępowań o nadanie tytułu

profesora (...), będą niezakończone w pierwszej instancji. Pozwoli to na zapobieżenie ewentualnej negatywnej konsekwencji zakończenia tych postępowań w postaci pozbawienia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego, stopnia w zakresie sztuki albo tytułu profesora prawa do kontroli decyzji odmawiającej nadania tego stopnia albo tytułu, w tym także przez sąd administracyjny". Znowelizowany przepis można rozumieć dwojako. Po pierwsze, ograniczając dalsze uwagi do postępowania habilitacyjnego, w ten sposób, że dotyczy on każdego przypadku postępowania prowadzonego przez organ nadający stopień. Po drugie, w ten sposób, że dotyczy on wyłącznie postępowania habilitacyjnego, w którym nigdy nie wydano decyzji przez organ nadający stopień, a zatem w przypadku gdy obecne lub przyszłe postępowanie jest prowadzone w wyniku uchylecia decyzji odmownej przez Radę Doskonałości Naukowej, to brak jest podstaw do tego aby takie postępowanie było umorzone. Więcej argumentów przemawia za trafnością drugiego ze wskazanych stanowisk. Celem tej zmiany wydaje się umożliwienie nie tylko kontroli decyzji odmawiającej nadania stopnia albo tytułu, ale także w konsekwencji w przypadku ewentualnego uchylecia decyzji również ponowne wydanie wobec takiej osoby decyzji o nadaniu lub odmowie nadania stopnia i tytułu. Chodzi przecież nie tylko o kontrolę dla samej kontroli, ale też o umożliwienie wydania w późniejszej decyzji przez jednostkę wskazaną przez Radę Doskonałości Naukowej decyzji o nadaniu lub odmowie nadania stopnia. W innym przypadku tego rodzaju kontrola miałaby bardzo ograniczony sens, a ochrona prawa habilitanta w takim przypadku byłaby iluzoryczna i niewiele zmieniałaby jego sytuację w przypadku gdyby decyzja nie została w ogóle uchylona. Co istotne, w tych okolicznościach trudno byłoby zrozumieć wymóg prowadzenia postępowania po 31 grudnia 2022 r. przez Radę Doskonałości Naukowej, a następnie kierowania do wybranej jednostki sprawy do ponownego rozpatrzenia w istocie tylko po to, aby ta wybrana jednostka miała wydawać postanowienie o umorzeniu postępowania. Taka procedura byłaby zupełnie niezrozumiała, co przemawia za odrzuceniem pierwszej ze wskazanych interpretacji. Nie ma jednak pewności, że taka interpretacja zostanie przyjęta przez organy prowadzące tego rodzaju postępowania. Powyższe wątpliwości dodatkowo uzasadniają podjęcie działań w celu uchylecia wskazanego przepisu, ewentualnie wydłużenie wskazanego okresu do końca 2024 r.

Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie w tym zakresie działań niezwłocznie, mając na uwadze zbliżający się upływ terminu o którym mowa we wspomnianym przepisie, jak również niepewność w zakresie sytuacji prawnej habilitantów, których postępowania habilitacyjne trwają już ponad 3 lata i 6 miesięcy.

Podpisy elektroniczne

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu

Data złożenia podpisu: 2022-11-09T16:27:56.263+01:00

Podpis elektroniczny

